

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра менеджменту і адміністрування

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту і адміністрування
_____ к.е.н., доц. Карпюк О.А.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: «Удосконалення управління продуктивністю праці»
(на матеріалах ПП ВК «Металіст»)

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст за спеціальністю
073 «Менеджмент»

Виконала

студентка 51 групи
спеціальності 073 «Менеджмент»
Шубан Аліни Юріївни

Науковий керівник

к.е.н., доц. Саух Ірина Василівна

Рецензент

_____
(посада)

_____
(ПІБ)

Житомир 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ.....	6
1.1. Сутність продуктивності праці, фактори та резерви її зростання	6
1.2. Програми управління продуктивністю праці.....	17
1.3. Система показників та методи визначення продуктивності праці	23
1.4. Зарубіжний досвід управління продуктивністю праці.....	33
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ У ПП ВК «МЕТАЛІСТ»	37
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПП ВК «Металіст».....	37
2.2. Оцінка фінансового стану ПП ВК «Металіст»	47
2.3. Аналіз кадрового потенціалу ПП ВК «Металіст»	59
2.4. Аналіз системи управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст»	65
2.5. Охорона праці на підприємстві	72
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ У ПП ВК «МЕТАЛІСТ»	77
3.1. Удосконалення технічного оснащення виробництва як фактор підвищення ефективності управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст»	77
3.2. Оптимізація фонду робочого часу у ПП ВК «Металіст».....	84
3.3. Напрями удосконалення соціально-психологічного клімату на підприємстві.....	90
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	99
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Дослідження проблем та шляхів підвищення продуктивності праці завжди знаходилось у центрі уваги економічної думки. Дана категорія характеризує не лише ступінь використання трудових ресурсів на окремому підприємстві, але й рівень ефективності всієї ринкової системи в цілому. Успішне ведення бізнесу залежить від ефективного використання персоналу на підприємстві, розроблених систем та чинників мотивації, спрямованих на підвищення продуктивності праці.

Підвищення продуктивності праці має надзвичайно велике значення не лише для кожного підприємства, а й і для суспільства в цілому, пошук факторів та резервів його зростання стає важливим завданням економіки праці в системі соціально-трудових відносин.

Отже, актуальність теми дослідженням полягає у тому, що ефективне управління продуктивністю праці має велике господарське значення, оскільки підвищення ефективності використання трудових ресурсів сприяє збільшенню обсягів випуску і реалізації продукції, зниженню собівартості продукції та її ціни, підвищенню конкурентоспроможності продукції на ринку, збільшенню прибутків і, відповідно, відрахувань у бюджет та фонди, зміцненню фінансового стану підприємства, забезпечує формування іміджу підприємства, дозволяє виявити основні фактори впливу на продуктивність праці. Саме тому виникає потреба у визначенні шляхів та резервів у підвищенні управління продуктивністю праці.

Вагомий внесок у дослідження категорії «продуктивність праці» зробили такі вчені-економісти: К. Маркс, А. Сміт, І. В. Багрова, Д. П. Богиня, А. Б. Бушена, В. Є. Варзара, Р. В. Гаврилов, А. К. Гастєв, О. Є. Германова, О. А. Грішнова, М. Керженцев, М. Д. Прокопенко, Ю. М. Рубінський, Г. Е. Слезінгер, С. Г. Струмилін, О. М. Уманський, О. К. Харченко тощо. Вони намагалися найбільш точно розкрити сутність продуктивності праці та

найзручніше класифікувати чинники, що впливають на неї.

Предметом дослідження у дипломній роботі виступає сукупність теоретичних та практичних аспектів управління продуктивністю праці.

Об'єкт дослідження – це стан управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст».

Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних положень управління продуктивності праці, а також розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення шляхів його підвищення на підприємстві. Для досягнення поставленої мети в роботі визначені для вирішення такі завдання:

- розкрити сутність продуктивності праці та надати класифікацію факторам і резервам її зростання;
- розглянути програми управління продуктивності праці та їх особливості;
- визначити головні показники та методи, що визначають категорію продуктивності праці;
- здійснити оцінку зарубіжних методів удосконалення управління продуктивністю праці;
- дослідити та проаналізувати організаційно-економічну характеристику господарської діяльності ПП ВК «Металіст»;
- оцінити стан кадрового потенціалу підприємства;
- дослідити стан системи управління продуктивністю праці на підприємстві та надати йому повну оцінку;
- проаналізувати організацію охорони праці на підприємстві;
- розробити систему рекомендацій щодо удосконалення шляхів управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст».

Гіпотеза дослідження – основними факторами підвищення управління продуктивністю праці промислового підприємства є рівень технічного оснащення виробництва, ефективне використання робочого часу та сприятливий соціально-психологічний клімат. Між даними чинниками і

управлінням продуктивністю праці існує прямий кореляційний зв'язок, який полягає у зростанні ефективності діяльності підприємства.

У процесі написання дипломної роботи були використані різні методи дослідження. Під час дослідження теоретичних джерел для аналізу особливостей управління продуктивністю праці та під час формування висновків використовувалися загальнонаукові методи дослідження, зокрема аналізу і синтезу та методи систематизації, зіставлення та класифікації наукових джерел інформації. Економіко-математичні методи застосовувалися для аналізу ефективності системи управління продуктивністю праці та оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства, графічні методи використовувалися для наочного представлення наявної інформації. Такі методи, як метод статистичних групувань, узагальнення, метод середніх величин та метод експертних оцінок, використовувались здебільшого під час дослідження стану системи продуктивності праці підприємства.

Структура дипломної роботи включає вступ, три розділи, висновки і пропозиції, список використаних джерел та додатки. Перший розділ – це теоретична частина, в якій ми розглядали сутність продуктивності праці, фактори та резерви її зростання, вивчали основні аспекти програми управління продуктивністю праці, досліджували систему показників та методи її визначення, а також зарубіжний досвід управління продуктивністю праці. Другий розділ – це аналітична частина, де ми приділили увагу організаційно-економічній характеристиці підприємства, здійсненню аналізу його фінансової діяльності, аналізу стану кадрового потенціалу та оцінці системи управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст», а також аналізу стану охорони праці. В третьому розділі, тобто рекомендаційній частині, ми сформуваємо практичні рекомендації щодо удосконалення управління продуктивністю праці на підприємстві.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі проведеного у дипломній роботі дослідження стану та шляхів удосконалення управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст» сформовано такі висновки та пропозиції:

1. На основі вивчення теоретичних засад удосконалення управління продуктивністю праці визначено сутність поняття продуктивності праці, здійснено класифікацію основних факторів та резервів її зростання.

2. В ході аналізу системи управління продуктивністю праці на підприємствах обґрунтовано, що для успішної її реалізації менеджерам необхідно дотримуватися програми продуктивності праці, яка включає 6 етапів, серед яких найбільш важливим є заключний – вимірювання й оцінка реального впливу передбачуваних заходів на зростання продуктивності праці.

3. Охарактеризовано показники, за допомогою яких вимірюється продуктивність праці, а саме – виробіток та трудомісткість, досліджено їх взаємозалежність. Також розкрито сутність кожного з методів визначення – натурального, умовно-натурального, трудового, вартісного, – на основі яких можна розрахувати даний показник. Всім методам надана оцінка у вигляді переваг та недоліків.

4. Визначено, що у провідних компаніях світу застосовують новітні методи, які покращують процес управління продуктивністю праці, серед яких основними є метод культивування цінностей, метод редизайна праці, раціонально організований відпочинок, праця інтервалами в 90 хвилин, внутрішня мотивація, використання гігієнічних та мотиваційних факторів, справедливість винагороди, ергономічний підхід.

5. З'ясовано, що обране для дослідження Приватне підприємство «Виробнича компанія «Металіст», спеціалізується у сфері виробництва машин та устаткування загального призначення, а саме таких: побутових ваг,

ваг для зважування, фільтрів для очищення рідин, пакувальних, обгортальних, фасувальних машин, розпилювачів для рідин, вогнегасників та ін. Його організаційна структура управління є лінійно-функціональною і характеризується визначеним складом, підпорядкованістю підрозділів і ланок управління, що виконують визначені функції, чіткою організацією управлінської праці на основі використання сучасних засобів обчислювальної і організаційної техніки.

6. Надано оцінку фінансового стану підприємства: проаналізовано за 2014-2016 рр. структуру майна та джерела його формування, їх динаміку. Також проведено аналіз фінансових результатів, показників ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та ефективності діяльності ПП ВК «Металіст». Отримані результати вказують на незадовільний його фінансовий стан, тому запропоновано впровадження конкретних дій для реструктуризації зазначеного підприємства, а саме:

- інвентаризацію активів підприємства;
- продаж зайвого устаткування, матеріалів і залишків готової продукції;
- зниження витрат на виробництво;
- реструктуризацію боргів шляхом перетворення короткотермінової заборгованості в довготермінові позики або іпотеки;
- вдосконалення організації праці;
- модернізацію основних засобів, заміну застарілого устаткування;
- залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій.

7. Проведено аналіз кадрового потенціалу ПП ВК «Металіст» за чисельністю кадрів, їх професійно-кваліфікаційною, статевою, віковою структурою. В результаті даного аналізу було визначено, що підприємство цілком нормально забезпечене трудовими ресурсами та ефективно використовує свій трудовий потенціал, що позитивно впливає на стан продуктивності праці.

8. Здійснено оцінку стану управління продуктивністю праці ПП ВК «Металіст» за допомогою анкетування, результати якого вказали на наявність недоліків в управлінні продуктивністю праці, які суттєво знижують її рівень, а саме такі, як незадоволення завантаженістю роботи, несприятливий клімат в організації, незадовільна організація праці та недостатня мотивація.

9. Проаналізовано систему управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст» у декілька етапів:

– в загальному система управління продуктивністю праці підприємства містить 5 основних блоків та здійснюється за такими функціями управління, як планування, організація, мотивація та контроль;

– розрахунок годинного, денного та річного виробітку працівників показав зниження прямого показника рівня продуктивності праці. Отже, середньогодинний виробіток на 1 робітника у 2016 р. порівняно з 2014 р. не змінився і становить відповідно 0,01 тис. грн., а середньоденний виробіток зменшився на 0,2 тис. грн. Що стосується річного виробітку на 1 працівника основної діяльності, то він зменшився у 2016 р. порівняно з 2014 р. на 9,7 тис. грн. або 9,7%, у порівнянні з 2015 р. він зріс приблизно у 7 разів;

– вузький факторний аналіз, проведений для виявлення впливу факторів на рівень обсягу продукції, показав, що його збільшення обумовлено інтенсивними факторами – зростанням продуктивності праці. В ході обчислень розширеного факторного аналізу було виявлено, що позитивними факторами вплив на зміну обсягу продукції є середньогодинний виробіток на одного робітника та середньооблікова чисельність працівників, негативним чинником впливу є скорочення тривалості робочого періоду. Ніякого впливу не чинить фактор тривалості робочого дня.

10. Запропоновано шляхи удосконалення управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст», а саме такі:

- удосконалення технічного оснащення виробництва;
- оптимізація фонду робочого часу;

– шляхи удосконалення соціально-психологічного клімату.

11. Розраховано економічну ефективність від запропонованих заходів:

– технічне переозброєння виробництва – введення в дію нового універсального горизонтально-фрезерного консольного верстата бр81, який найдоцільніше взяти в оренду за 26664,34 грн.. Робітника, що обслуговуватиме даний верстат двічі на тиждень, запропоновано вивільнити зі штату та оформити його послуги за договором цивільно-правового характеру, що дасть змогу скоротити його фонд оплати праці за 5 років на 72 тис. грн. Тоді ми отримаємо економічний ефект у розмірі 45335,66 грн.;

– оптимізація фонду робочого часу – скорочення прогулів (за рахунок системи штрафів) та кількість цілоденних простоїв (за рахунок підвищення якості ремонтного обслуговування обладнання та своєчасного забезпечення основного виробництва усіма необхідними ресурсами. В результаті цього прогнозованих корисний (ефективний) фонд у 2017 р. збільшиться на 78,1 год в середньому на одного середньооблікового працівника, і тоді відсоток можливого зростання продуктивності праці за рахунок поліпшення використання робочого часу у ПП ВК «Металіст» становитиме 4,9%.

12. Визначено, що найбільш оптимальними шляхами удосконалення соціально-психологічного клімату У ПП ВК «Металіст» є такі: вплив на особистість керівника; виявлення факторів соціально-психологічного клімату підприємства; удосконалення інформаційної системи та організація колективного відпочинку (тімбілдінг).

Отже, гіпотеза нашого дослідження є підтвердженою, оскільки основними факторами підвищення управління продуктивністю праці у ПП ВК «Металіст» є рівень технічного оснащення виробництва, ефективне використання робочого часу та сприятливий соціально-психологічний клімат. Між даними чинниками і управлінням продуктивністю праці існує прямий кореляційний зв'язок, який полягає у зростанні ефективності діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акулов М. Г. Економіка праці і соціально трудові відносини: [навч. посібник] / М. Г. Акулов. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.
2. Ачкасов А. Є. Планування і контроль на підприємстві: [навч. посібник] / А. Є. Ачкасов, В. М. Охріменко, В. В. Мількін. – Х.: Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2014. – 277 с.
3. Бабицький А. Моделі економічного зростання і проблема підвищення суспільної продуктивності праці / А. Бабицький // Персонал. – К., 2008. – № 1. – С. 22-27.
4. Балацький Є. О. Економіка підприємства: [навч. посібник] / Дутченко О. М., Шамота Г. М. та ін.]. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 154 с.
5. Богиня Д. П. Основи економіки праці: [навч. посібник] / Д. П. Богиня, О. А. Грішнова. – 3-тє вид. – К.: Знання-Прес, 2007. – 387 с.
6. Бойчик І. М. Економіка підприємства: [навч. посібник] / І. М. Бойчик. – К.: Атіка, 2011. – 543 с.
7. Бродська Д. В. Сучасні методи підвищення продуктивності праці / Д. В. Бродська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – №4. – С. 46-53.
8. Буряк П. Ю. Економіка праці й соціально-економічні відносини: [навч. посібник] / П. Ю. Буряк, Б. А. Карпінська, М. І. Григорєва. – К.: Центр навч. л-ри, 2009. – 457 с.
9. Васильєва С. І. Заходи щодо зростання продуктивності праці на підприємствах [Електронний ресурс] / С. І. Васильєва, О. О. Шеліховська // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2011. – Вип. 8 . – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_NPN_2013/Economics/5_138920.doc.htm

10. Воронєцька Л. М. Економіка підприємства: [навчально-методичний посібник] / І. С. Пронько, О. О. Бернадзіковська. – Вінниця: Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, 2010. – 173 с.

11. Гетьман О. О. Економіка підприємства: [навч. посібник] / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – 2-е видання. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.

12. Гончаров В. М. Концептуальні проблеми ефективності праці в Україні / В. М. Гончаров // Вісник економічної науки України. – 2011. – № 2. – С. 33-37.

13. Гончаров Ю. В. Тенденції і проблеми аналізу продуктивності праці в цілому по економіці та за деякими видами промислової діяльності [Електронний ресурс] / Ю. В. Гончаров // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – Дніпропетровськ: ДДАЕУ. – 2014. – №3. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2814>

14. Городецька Л. О. Економіка праці і соціально-трудова відносина: [навч. посібник] / Л. О. Городецька – К.: НАУ, 2011. – 432 с.

15. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: [підручник для ст-тів ВНЗ] / Б. Є. Грабовецький. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с.

16. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства: [навч. посібник] / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погрішук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.

17. Гриньова В. М. Економіка праці та соціально-трудова відносина: [навч. посібник] / В. М. Гриньова, Г. Ю. Шульга. – К.: Знання, 2010. – 310 с.

18. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: [підручник] / О. А. Грішнова. – 5-те вид., оновлене. – К.: Знання, 2011. – 390 с.

19. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

20. Дзюба В. І. Продуктивність праці: способи оцінки та вимірювання / В. І. Дзюба // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного

університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту. – 2013. – Вип. 5. – С. 57-61.

21. Дубінін С. Ю. Продуктивність праці на підприємстві / С. Ю. Дубінін // Бізнес-Інформ.– 2010. – №6. – С. 97-106.

22. Економіка праці та соціально-трудові відносини: [навч. посібник] / [Є. П. Качан, О. П. Дяків, В. М. Островерхов та ін.]; за ред. Є. П. Качана. – К.: Знання, 2008. – 407 с.

23. Економіка праці та соціально-трудові відносини: [підручник] / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. – К.: КНЕУ, 2009. – 711 с.

24. Єсінова Н. Р. Економіка праці та соціально-трудові відносини: [навч. посібник] / Н. Р. Єсінова. – К.: Кондор, 2008. – 429 с.

25. Жигалов В. Т. Основи менеджменту і управлінської діяльності: [підручник] / В. Т. Жигалов, Л. М. Шимановська. – К.: Вища шк., 2008. – 223 с.

26. Іванілов О. С. Економіка підприємства: [підручник] / О. С. Іванілов. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

27. Ільченко В. Т. Управління зростанням продуктивності праці / В. Т. Ільченко // Економіст. – 2011. – №3. – С. 54-78.

28. Іляш О. І. Економіка праці та соціально- трудові відносини: [навч. посібник] / О. І. Іляш, С. С. Гринкевич. – К.: Знання, 2010. – 476 с.

29. Калина А. В. Менеджмент продуктивності: [навч. посібник] / А. В. Калина, С. П. Калініна, Н. Д. Лук'яненченко. – К.: МАУП, 2010. – 232 с.

30. Карпюк О.А., Кухарець В.А. Аутсорсинг та даунсайзинг як фактори оптимізації трудових ресурсів підприємства / II Всеукраїнська науково-практична конференція молодих учених і студентів «Актуальні проблеми управління персоналом та економіки праці» (м. Житомир, 24 квітня 2014 р.) – Житомир: ЖДТУ, 2014. – С.25-27

31. Качан Є. П. Економіка праці та соціально-трудові відносини: [навч. посібник] / Є. П. Качан. – К.: Знання, 2008. – 407 с.

32. Кім М. Аналіз продуктивності праці на підприємстві: [монографія] / М. Кім, С. М. Хмеля / Економіка України. – 2010. – №11. – С. 82-87.

33. Кодекс законів про працю України: Закон України № 322-VIII від 10.12.71 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

34. Костенко Т. О. Сутність та соціально-економічного значення підвищення продуктивності праці в сучасних умовах // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2013. – Вип. 28. – С. 297 – 304.

35. Костюк О. В. Факторний аналіз рівня продуктивності праці / О. В. Костюк // Науково-технічний збірник. – 2010. – №1. – С. 199-204

36. Кошкар'єв О. П. Економіка праці та соціально-трудова відносина: [навч. посібник] / О. П. Кошкар'єв, С. В. Коверга, А. О. Коломицева, Т. О. Загорна, – Донецьк: СПД Купріянов, 2011. – 390 с.

37. Лепейко Т. І. Методологічні засади виявлення і реалізації резервів продуктивності праці на промисловому підприємстві / Т. І. Лепейко // Механізм регулювання економіки. – 2015. – №1. – С. 108-115.

38. Лукашевич В. М. Економіка праці та соціально-трудова відносина: [навч. посібник] / В. М. Лукашевич. – Львів: «Новий Світ-2000», 2008. – 248 с.

39. Мазіна О. К. Оцінка та чинники розвитку людського капіталу [Електронний ресурс] / О. К. Мазіна // Держава та економіка. Вісник КНТЕУ. – 2012. – №6. – 168 с. – Режим доступу: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2012/06/3.pdf>

40. Макарова І. К. Управління персоналом: [підручник] / І. К. Макарова. – М.: «Юриспруденція», 2012. – 279 с.

41. Макаровська Т. П. Економіка підприємства: [навч. посібник для студ. вищ. навч. закл.] / Т. П. Макаровська, Н. М. Бондар. – К.: МАУП, 2008. – 304 с.

42. Марцин В. С. Економіка торгівлі: [підручник] / В. С. Марцин. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2008. – 603 с.

43. Матюха М. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: [навч. посібник] / М. М. Матюха. – К.: Університет «Україна», 2007. – 306 с.

44. Менеджмент персоналу: [навч. посібник] / [В. М. Данюк, В. М. Петюх, С.О. Цимбалюк та ін.]; за ред.. В. М. Данюка, В. М. Петюха. – 2-е вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2007. – 398 с.

Мосійчук І.В., Горик-Чубатюк М.О. Роль трудового потенціалу в системі логістичних операцій/ Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки : збірник наукових праць / за ред. проф. Івана Кіщака. — № 2 (7), грудень 2016. — Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. — С. 51-55

45. Мосьондз О. Б. Аналіз фінансового стану підприємства: сутність і необхідність [Електронний ресурс] / О. Б. Мосьондз. // Ефективна економіка. – 2012. – №3. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_3_43

46. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу: [навч.-практ. посібник] / І. М. Мурашко. – К.: Товариство «Знання», КОО, 2009. – 311с.

47. Національний класифікатор України ДК-009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності», затверджено наказом Держспоживстандарту від 11 жовтня 2010 року № 457 (зі змінами). [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html

48. Орлов І. В. Оцінка продуктивності праці: обліковий підхід / І. В. Орлов // Міжнародний збірник наукових праць. – 2010. – №1 (13). – С. 5.

49. Осовська Г. В. Управління трудовими ресурсами: [підручник] / Г. В. Осовська, О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2008. – 224 с.

50. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.worldbank.org/

51. Пасека А. М. Продуктивність праці на сучасному етапі: методика вимірювання та комплексна оцінка / А. М. Пасека // Україна: аспекти праці. – 2009. – № 5. – С. 45-50.

52. Перелік робіт з підвищеною небезпекою: Наказ Держнаглядодохороппраці № 15 від 26.01.2005 зі змінами і доповненнями

[Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0232-05>

53. Писаренко Б. А. Регламентна система управління продуктивністю праці / Б. А. Писаренко // Вісн. економ. науки України. – 2010. – №2. – С.113-116.

54. Пітель Н. Я. Проблеми формування інвестиційного клімату України [Електронний ресурс] / Н. Я. Пітель // Бізнес-навігатор.– 2010. – №3. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Biznes/2010_3/2010/03/100315.pdf

55. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>

56. Попова І. А. Систематизація чинників, що впливають на рівень продуктивності праці й зарплати / І. А. Попова // Економіка та право. – 2010. – №6. – С. 8-19.

57. Примак Т. О. Економіка підприємства: [навч. посібник] / Т. О. Примак. – К.: Вікар, 2009. – 580 с.

58. Про загальнообов'язкове соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві також професійного захворювання, що спричинили втрату працездатності»: Закон України № 1774-VIII від 06.12.2016 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

59. Про затвердження ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція та кондиціонування»: Наказ України № 24 від 25.01.13 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ebudget.mcfra.gov.ua/npd.aspx>

60. Про затвердження Положення про Систему управління охороною праці на підприємствах: Наказ України № 73 09.02.2015 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0397-15>

61. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні: Наказ України № 1417 від 30.12.2014 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>

62. Про охорону праці: Закон України № 2695-ХІІ від 14.10.92 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

63. Ревенко А. Н. Продуктивність праці в сучасних умовах / А. Н. Ревенко // Дзеркало тижня. – 2008. – №4. – С. 32-36.

64. Рульєв В. А. Менеджмент: [навч. посібник] [Електронний ресурс] / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с. – Режим доступу: <http://pidruchniki.com/1584072022/menedzhment/menedzhment>.

65. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємств / Г. В. Савицька. – Мінськ, 2008. – 409 с.

66. Саух І. В. Стратегічний аналіз: уточнення категоріального апарату / І. В. Саух // Вісник ЖДТУ. – 2014. – №4 (70). – С. 31-38.

67. Семикіна М. В. Науково-методичні засади управління продуктивністю праці / М. В. Семикіна // Економіка праці. Наук. вісн. ЧДДЕУ. – 2010. – №2 (6). – С. 160-167.

68. Семикіна М. В. Продуктивність праці: методологія вимірювання, передумови зростання [Електронний ресурс] / М. В. Семикіна // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – Вип. 17. – Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_17_ekon/stat_17/70.pdf

69. Слободчикова Ю. В. Шляхи підвищення продуктивності праці / Ю. В. Слободчикова // Економіка та підприємництво. – 2009. – №5. – С. 279-281.

70. Статистика підприємств: [навч. посібник] / [С. О. Матковський, О. С. Гринькевич, О. З. Сорочак та ін.]; за ред. С. О. Матковського. – 2-е вид., доповн. і перероб. – Львів: АЛЕРТА, 2013. – 560 с.

71. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства: [навч. посібник

для студ. вищ. навч. закл.] / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – 5-те вид. – К.: Каравела, 2012. – 368 с.

72. Ходаківський Є. І. Психологія управління: [навч. посібник] [Електронний ресурс] / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 608 с. – Режим доступу: http://pda.aratta-ukraine.com/books_ua.php?content=6

73. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2009. – №1. – С. 111-117.

74. Червінська Л. П. Економіка праці: [навч. посібник] / Л. П. Червінська. – К. Центр навчальної літератури, 2009 – 288 с.

75. Череп А. В. Комплексна критична оцінка методичного інструментарію виміру, планування, аналізу і забезпечення ефективності використання трудових ресурсів підприємства / А. В. Череп, Г. І. Самойленко // Вісн. Запорізь. нац. ун-ту. – 2011. – №4 (12). – С. 79-89.

76. Чернушкіна О. О. Продуктивність праці: тенденції та перспективи зростання / О. О. Чернушкіна // Економічний форум. – 2013. – №4. – С. 147-151.

77. Яремко З. М. Охорона праці: [навч. посібник] / Тимошук С. В., Третяк О. І., Ковтун Р. М. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 69 с.

78. Ященко О. І. Резерви зростання продуктивності праці на промислових підприємствах / О. І. Ященко // Науковий вісник. – 2010. – №17. – С. 271-275.